

Torah Reading for Bo

Parshat Bo

Shabbat, 6 Shevat, 5780

1 February, 2020

SELECT A PORTION:

1st	2nd	3rd	4th	5th	6th	7th	Haftarah	Complete

7th Portion: (Exodus 13:1-16)

SHOW CONTENT IN:

Both	English	Hebrew

HIDE RASHI'S COMMENTARY

Exodus Chapter 13

- The Lord spoke to Moses, saying,
- "Sanctify to Me every firstborn, every one that opens the womb among the children of Israel among man and among animals; it is Mine."

every one that opens the womb: Heb. פֶּטֶר כָּל-רֶחֶם, which opened the womb first, [פֶּטֶר meaning to open] as "in The beginning of strife is like letting out (פֹּטֵר) water" (Prov. 17:14); "יִפְטְרוּ בִשְׁפָה", they will open their lips" (Ps. 22:8). — [from Mechilta, targumim]

it is Mine: For Myself I have acquired them by smiting the firstborn of Egypt. — [from Mechilta]

- Moses said to the people, "Remember this day, when you went out of Egypt, out of the house of bondage, for with a mighty hand, the Lord took you out of here, and [therefore] no leaven shall be eaten.

Remember this day: This teaches us that we are to mention the Exodus from Egypt daily. — [from Mechilta]

- Today you are going out, in the month of spring.

א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר:

ב קֹדֶשׁ-לִי כָל-בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל-רֶחֶם בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לִי הוּא:

פטר כל רחם: שפתח את הרחם תחלה, כמו (משלי יז יד) פוטר מים ראשית מדון, וכן (תהלים כב ח) יפטירו בשפה, יפתחו שפתים:

לי הוא: לעצמי קניתיים על ידי שהכיתי בכורי מצרים:

ג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הָעָם זָכוֹר אֶת-הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יֵצְאוּתֶם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים כִּי בְחֹזֶק יָד הוֹצִיא יְהוָה אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֵאָכֵל חֻמֶּץ:

זכור את היום הזה: למד שמזכירין יציאת מצרים בכל יום:

ד הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב:

in the month of spring: Now do we not know in what month they went out? [Early editions read: Now did they not know in what month they went out?] Rather, this is what he [Moses] said to them, “See the lovingkindness that He bestowed upon you, that He took you out in a month in which it is suitable to go out, when there is neither heat nor cold nor rain,” and so it says: “He takes the prisoners out at the most opportune time (בְּכוֹשְׁרוֹת) ” (Ps. 68:7), in the month when it is best suited (קָשָׁר) to go out. — [from Mechilta]

5. And it will come to pass that the Lord will bring you into the land of the Canaanites, the Hittites, the Amorites, the Hivvites, and the Jebusites, which He swore to your forefathers to give you a land flowing with milk and honey and you shall perform this service in this month.

into the land of the Canaanites, etc.: Although [Scripture] enumerated [here] only five nations, it means all seven [of the nations], for they are all included in the [term] Canaanites, [even though] there was one of the families of Canaan that had only the name Canaanite. — [from Mechilta; Tanchuma, Bo 12]

swore to your forefathers, etc.: Concerning Abraham, it says: “On that day, the Lord formed a covenant with Abram, [saying, ‘To your seed I have given this land’]” (Gen. 15:18); and concerning Isaac it says: “Sojourn in this land [...for to you and to your seed I will give all these lands, and I will set up the oath that I swore to Abraham your father]” (Gen. 26:3); concerning Jacob it says: “the land upon which you are lying [to you I will give it and to your seed]” (Gen. 28:13). — [from Mechilta]

flowing with milk and honey: Milk flows from the goats’ [udders], and honey flows from the dates and the figs. — [from Kethuboth 111b]

this service: [that] of the Passover sacrifice (Mechilta, Pes. 96a, Mechilta d’Rabbi Shimon ben Yochai). Now was it not already stated above (12:25): “And it shall come to pass when you enter the land [that you should keep this service], etc.” Now why did [Scripture] repeat it? Because of the thing that was newly introduced in it. In the former chapter (12:26), it says: “And it will come to pass if your children say to you, ‘What is this service to you?’” [There.] Scripture refers to a wicked son, who excludes himself from the community [by saying “to you”], and here (verse 8), “And you shall tell your son,” refers to a son who does not know to ask. Scripture teaches you that you yourself should initiate the discourse for him (Mechilta 14) with words of the Aggadah, which draw his interest [lit., draw the heart]. — [from Mechilta 18:14]

6. For seven days you shall eat unleavened cakes, and on the seventh day, there is a festival for the Lord.

7. Unleavened cakes shall be eaten during the seven days, and no leaven shall be seen of yours [in your possession], and no leavening shall be seen of yours throughout all of

בחדש האביב: וכי לא היו יודעין באיזה חדש, אלא כך אמר להם, ראו חסד שגמלכם שהוציא אתכם בחדש שהוא כשר לצאת, לא חמה ולא צנה ולא גשמים. וכן הוא אומר (תהלים סח ז) מוציא אסירים בכושרות, חדש שהוא כשר לצאת:

ה וְהָיָה כִּי־יָבִיֹאֲךָ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַחִיטִּי וְהַיִּבְּוִסִי
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לְךָ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ וְעַבַדְתָּ אֶת־הָעַבְדָּה
הַזֹּאת בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה:

אל ארץ הכנעני וגו': אף על פי שלא מנה אלא חמשה עממין, כל שבעה גוים במשמע, שכולן בכלל כנעני הם, ואחת ממשפחת כנען היתה שלא נקרא לה שם אלא כנעני:

נשבע לאבתך וגו': באברהם הוא אומר (בראשית טו יח) ביום ההוא כרת ה' את אברם וגו', וביצחק הוא אומר (שם כו ג) גור בארץ הזאת וגו', וביעקב הוא אומר (שם כח יג) הארץ אשר אתה שוכב עליה וגו':

זבת חלב ודבש: החלב זב מן העזים והדבש זב מן התמרים ומן התאנים:

את העבדה הזאת: של פסח. והלא כבר נאמר למעלה (יב כה) והיה כי תבואו אל הארץ וגו', ולמה חזר ושנאה, בשביל דבר שנתחדש בה. בפרשה ראשונה נאמר (שם כו) והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבודה הזאת לכם, בבן רשע הכתוב מדבר שהוציא את עצמו מן הכלל, וכאן (פסוק ח) והגדת לבנך, בבן שאינו יודע לשאול, והכתוב מלמדך שתפתח לו אתה בדברי אגדה המושכין את הלב:

ו שִׁבַּעַת יָמִים תֹּאכַל מַצֹּת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי חֵג לַיהוָה:

ז מִצּוֹת יֹאכַל אֶת שִׁבַּעַת הַיָּמִים וְלֹא־יֵרָאֶה לְךָ חֶמֶץ וְלֹא־יֵרָאֶה לְךָ

your borders.

8. And you shall tell your son on that day, saying, "Because of this, the Lord did [this] for me when I went out of Egypt."

Because of this: In order that I fulfill His commandments, such as these [commandments of] the Passover sacrifice, matzah, and bitter herbs. — [from Jonathan, Passover Haggadah]

the Lord did [this] for me: [Scripture] alluded to a reply to the wicked son, to say, "the Lord did [this] for me," but not for you. Had you been there, you would not have been worthy of being redeemed. — [from Mechilta]

9. And it shall be to you as a sign upon your hand and as a remembrance between your eyes, in order that the law of the Lord shall be in your mouth, for with a mighty hand the Lord took you out of Egypt.

And it shall be to you as a sign: The Exodus from Egypt shall be to you as a sign. — [from Jonathan]

upon your hand and as a remembrance between your eyes: This means that you shall write these passages [verses 1:10 and 11:16] and bind them on the head and on the arm.

upon your hand: On the left hand. Therefore, in the second section, (Verse 16) יְדָךְ is written with the full spelling, to explain thereby [that it means] the hand (יָד) that is weaker (נְקִיָּה). — [from Men. 37b]

10. And you shall keep this statute at its appointed time, from year to year.

from year to year: Heb. מִיָּמִים יְמִימָה, from year to year. — [from Onkelos].

11. And it will come to pass when the Lord will bring you into the land of the Canaanites, as He swore to you and to your forefathers, and He has given it to you,

And it will come to pass when... will bring you: Some of our Sages learned from here that the firstborn that were born in the desert were not sanctified. The one who rules that they were sanctified explains this "entry" as saying: If you fulfill it [this commandment] in the desert, you will merit to fulfill it there [in the Holy Land]. — [from Bechoroth 4b]

as He swore to you: Now where did He swear to you? "And I will bring you to the land, concerning which I

שָׁאֵר בְּכָל־גְּבֻלָּךְ:

ח וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעֵבוּר זֶה עָשָׂה יְהוָה לִי בְצֵאתִי מִמִּצְרַיִם:

בעבור זה: בעבור שאקיים מצותיו, כגון פסח מצה ומרור הללו:

עשה ה' לי: רמז תשובה לבן רשע לומר, עשה ה' לי ולא לך, שאלו היית שם לא היית כדאי ליגאל:

ט וְהָיָה לָךְ לְאוֹת עַל־יָדְךָ וּלְזִכְרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת יְהוָה בְּפִיךָ כִּי בְיַד חֲזָקָה הוֹצֵאתָ יְהוָה מִמִּצְרַיִם:

והיה לך לאות: יציאת מצרים תהיה לך לאות:

על ידך ולזכרון בין עיניך: שתכתוב פרשיות הללו ותקשרם בראש ובזרוע:

על ידך: יד שמאל, לפיכך ידכה מלא בפרשה שניה (פסוק טז) לדרוש בה, יד שהיא כהה:

י וְשָׁמַרְתָּ אֶת־הַחֻקָּה הַזֹּאת לְמוֹעֲדָה מִיָּמִים יְמִימָה:

מימים ימימה: משנה לשנה:

יא וְהָיָה כִּי־יָבֹאֲךָ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי כְּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָךְ וּלְאַבְתָּיִךְ וּנְתַנָּה לָךְ:

והיה כי יבאך: יש מרבתינו שלמדו מכאן שלא קדשו בכורות הנולדים במדבר, והאומר שקדשו מפרש ביאה זו לומר אם תקיימוהו במדבר תזכו ליכנס לארץ ותקיימוהו שם:

נשבע לך: והיכן נשבע לך, והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי וגו' (שמות

raised, etc.” (Exod. 6:8). — [from Mechilta]

and He has given it to you: It should seem to you as if He gave it to you today, and it should not seem to you as an inheritance from your forefathers. — [from Mechilta]

12. that you shall give over to the Lord whatever opens the womb, and every miscarriage that opens the womb of an animal which will be yours, the males belong to the Lord.

That you shall give over: Heb. וְהֵעֲבַרְתָּ is only an expression of separation, and so [Scripture] states: “and you shall give over (וְהֵעֲבַרְתָּם) his inheritance to his daughter” (Num. 27:8). — [from Mechilta]

and every miscarriage: Heb. שֶׁגֶר, an aborted fetus, which its mother ejected (שֶׁשֶׁגְּרָתוֹ) and sent out before its time. The text teaches you that it is holy in regards to freeing the one that follows it. A fetus that is not aborted is also called שֶׁגֶר, like “the offspring (שֶׁגֶר) of your cattle” (Deut. 7:13), but this [verse] came only to teach [us] about the aborted fetus, because [Scripture] already stated: “whatever opens the womb.” If you say that the firstborn of an unclean animal is meant, [Scripture] came and explained elsewhere “of your cattle and of your flocks” (Deut. 15:19). In another way we can explain: “you shall give over to the Lord whatever opens the womb,” that the text speaks of the firstborn of man. — [from Mechilta]

13. And every firstborn donkey you shall redeem with a lamb, and if you do not redeem [it], you shall decapitate it, and every firstborn of man among your sons, you shall redeem.

firstborn donkey: But not the firstborn of other unclean animals (Mechilta). This is a biblical edict [decreed that the firstling donkey be redeemed] because the firstborn of the Egyptians were likened to donkeys. Moreover, because they [the donkeys] assisted the Israelites in their departure from Egypt, (for there was not a single Israelite who did not take donkeys from Egypt) laden with the silver and gold of the Egyptians. — [from Bech. 5b]

you shall redeem with a lamb: He must give the lamb to a kohen. The firstborn donkey is permitted to be used, and the lamb is the ordinary property [i.e., unconsecrated] of the kohen. — [from Bech. 9a, b] [i.e., the lamb has no sanctity and may be used by the kohen.]

you shall decapitate it: He decapitates it with a cleaver from behind and kills it (Bech. 13a). He caused the kohen to lose his money [by neglecting to give him the redemption lamb]. Therefore, he must lose his own money [by decapitating his donkey]. — [from Bech. 10b]

and every firstborn of man among your sons, you shall redeem: His redemption [price] is established elsewhere (Num. 18:16) as five selas.

ו ח):

ונתנה לך: תהא בעיניך כאלו נתנה לך בו ביום, ואל תהי בעיניך כירושת אבות:

יב וְהֵעֲבַרְתָּ כָּל־פֶּטֶר־רֶחֶם לַיהוָה וְכָל־פֶּטֶר | שֶׁגֶר בְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה לָּךְ הַזָּכָרִים לַיהוָה:

והעברת: אין והעברת אלא לשון הפרשה, וכן הוא אומר (במדבר כז ח) והעברתם את נחלתו לבתו:

שגר בהמה: נפל ששגרתו אמו ושלחתו בלא עתו, ולמדך הכתוב שהוא קדוש בבכורה לפטור את הבא אחריו. ואף שאינו נפל קרוי שגר, כמו (דברים ז יג) שגר אלפיד. אבל זה לא בא אלא ללמד על הנפל שהרי כבר כתיב כל פטר רחם. ואם תאמר אף בכור בהמה טמאה במשמע בא ופירש במקום אחר (דברים טו יט) בבקר ובצאן. לשון אחר יש לפרש והעברת כל פטר רחם, בבכור אדם הכתוב מדבר:

יג וְכָל־פֶּטֶר חֵמֶל תִּפְדֶּה בִשָּׂה וְאִם־לֹא תִפְדֶּה וְעֵרַפְתָּ וְכָל בְּכוֹר אָדָם בְּבִנְיָן תִּפְדֶּה:

פטר חמר: ולא פטר שאר בהמה טמאה, וגזרת הכתוב היא לפי שנמשלו בכורי מצרים לחמורים. ועוד, שסייעו את ישראל ביציאתן ממצרים, שאין לך אחד מישראל שלא נטל הרבה חמורים טעונים מכספם ומזהבם של מצרים:

תפדה בשוה: נותן שוה לכהן ופטר חמור מותר בהנאה והשה חולין ביד כהן:

וערפתו: עורפו בקופיץ מאחוריו והורגו. הוא הפסיד ממונו של כהן, לפיכך יפסיד ממונו:

וכל בכור אדם בבניך תפדה: חמש סלעים פדיונו קצוב במקום אחר:

14. And it will come to pass if your son asks you in the future, saying, "What is this?" you shall say to him, "With a mighty hand did the Lord take us out of Egypt, out of the house of bondage.

if your son asks you in the future: Heb. מָחָר מָחָר sometimes means "now" and מָחָר sometimes means "at a later time," such as it does here and such as "In time to come מָחָר, your children might say to our children" (Josh. 22:24), which refers to the children of Gad and the children of Reuben. — [from Mechilta]

"What is this?": This is [the question of] the simple child, [referred to in the Haggadah,] who does not know how to pose his question in depth, and asks a general question: "What is this?" Elsewhere it [Scripture] says: "What are the testimonies, the statutes, and the judgments, etc.?" (Deut. 6: 20). This is the question of the wise son. The Torah spoke regarding four sons: the wicked one (Exod. 12:26), the one who does not understand to ask (Exod. 13:8), the one who asks [a] general [question], and the one who asks in a wise manner. — [from Yerushalmi, Pes. 10:4]

15. And it came to pass when Pharaoh was too stubborn to let us out, the Lord slew every firstborn in the land of Egypt, both the firstborn of man and the firstborn of beast. Therefore, I slaughter [for a sacrifice] all males that open the womb, and every firstborn of my sons I will redeem.

16. And it shall be for a sign upon your hand and for ornaments between your eyes, for with a mighty hand did the Lord take us out of Egypt.

and for ornaments between your eyes: Heb. וּלְטוֹטֶפֶת, tefillin. Since they are [composed of] four compartments, they are called טוֹטֶפֶת טט in Coptic meaning two, and פת in Afriki (Phrygian) meaning two (Men. 34b) [thus 2+2=4 boxes of tefillin]. Menachem (Machbereth Menachem p. 99), however, classified it [טוֹטֶפֶת] with "Speak (הִטָּף) to the south" (Ezek. 21:2) and "Preach not (אַל-תְּטִיפוּ) (Micah 2:6), an expression of speech, like "and as a remembrance" (Exod. 13:9), for whoever sees them [the tefillin] bound between the eyes will recall the miracle [of the Exodus] and speak about it.

יָד וְהָיָה כִּי־יִשְׁאַלְךָ בִּנְךָ מָחָר לֵאמֹר מַה־זֹּאת וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּחֹזֶק יָד הוֹצֵאתָנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים:

כי ישאלך בנך מחר: יש מחר שהוא עכשיו, ויש מחר שהוא לאחר זמן, כגון זה וכגון (יהושע כב כד) מחר יאמרו בניכם לבנינו, דבני גד ובני ראובן:

מה זאת: זה תינוק טפש שאינו יודע להעמיק שאלתו וסותם ושואל מה זאת, ובמקום אחר הוא אומר (דברים ו כ) מה העדות והחקים והמשפטים וגו', הרי זאת שאלת בן חכם. דברה תורה כנגד ארבעה בנים, רשע ושאינו יודע לשאול והשואל דרך סתומה והשואל דרך חכמה:

טו וְהָיָה כִּי־הִקְשָׁה פְרַעְהַ לְשַׁלְּחֵנוּ וַיַּהַרְגֵּהוּ יְהוָה כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכֹר אָדָם וְעַד־בְּכוֹר בְּהֵמָה עַל־כֵּן אֲנִי זֹבֵחַ לַיהוָה כָּל־פֶּטֶר רֶחֶם הַזְכָּרִים וְכָל־בְּכוֹר בְּנֵי אִפְדָּה:

טז וְהָיָה לְאוֹת עַל־יָדְכָה וּלְטוֹטֶפֶת בֵּין עֵינֶיךָ כִּי בְחֹזֶק יָד הוֹצֵאתָנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם:

ולטוטפת: תפילין, ועל שם שהם ארבעה בתים קרויין טטפת, טט בכתפי שתים, פת באפריקי שתים. ומנחם חברו עם (יחזקאל כא ב) והטף אל דרום, (מיכה ב ו) אל תטיפו, לשון דבור, כמו (לעיל פסוק ט) ולזכרון, שהרואה אותם קשורים בין העינים יזכור הנס וידבר בו:

The text on this page contains sacred literature. Please do not deface or discard.

English translation, © copyright The Judaica Press, all rights reserved

SELECT A PORTION:

1st	2nd	3rd	4th	5th	6th	7th	Haftarah	Complete